Ostetud talude omanikud rentisid sagedasti vähemaid maatükke (kuni 5 ha) edasi popsidele, kes tegid selle eest kohaomanikule tegu või elatasid end mõnest muust tegevusest (kalurid, käsitöölised jne.). Peale selle elas maal rohkesti veel maata inimesi, nagu talu- ja mõisateenijaid, vabriku- ja käsitöölisi, kalureid jne.

Maareformi põhjal tunnistati kõik suurmaaomandus (peale asutuste ja omavalitsuse päralt oleva) riigimaaks. Endised mõisa kandikohad muutusid riigi rendikohtadeks ja mõisamaid hakati tükeldama uuteks rendikohtadeks. Mõned paremal majanduslisel järjel seisvad mõisad jäeti endisile omanikele rendile või võeti suurmaapidamisena riigi kätte. Kirikumõisad on jäetud enamasti kogudusile tarvitada. See mõisamaade ümberkujundamise töö on alles käimas ja pakub seepärast praegu veel ebatäielikku ja kirjut pilti.

Eelolevais 4. ja 5. tabeleis (8. ja 9. lhk.) on näidatud maandikkude arv Tartu maakonnas ja nende kasutada olevad maa-alad enne ja pärast maareformi.

Nagu neist tabeleist näha, kuulus kogu Tartumaa pindalast 318019.1 ha (54%) suurmaaomandusse ja 265386.0 ha (46%) väikemaaomandusse. Esimesel alal oli kokku 2870 maandikku (mõisad, karjamõisad, metsad, renditalud, kohad, maatükid jne.), teisel 7357 maandikku (ostetud talud, kohad, maatükid jne.). Suurmaaomanduse (riigimaa) 269 mõisat (136 peamõisat, 133 karjamõisat) on peale reformi suuremalt jaolt (178) plaanistatud ja välja jagatud 3747 uue krundina, enamasti normaaltaludena (3239). Endisi mõisa rendikohti on nende uute kruntide kõrval 2613. Ostetud taludest on enamus (59.6%) keskmise suurusega (15—60 ha), kuna üle 250 ha suurusi talusid on ainult 15 ehk 0.2%. Sama vahekord maksab umbes endiste ja uute renditalude kohta.

Rohkesti on väikesi (< 15 ha) kohakesi Avinurme, Torma ja Laiuse kihelkonnas, kus juba Vene ajal kroonumõisate tükeldamisel jagati neid n.n. „sõdurite kohtadeks". Sama lugu sündis vähemal määral ka Puhja ja Otepää kihelkonnas, kus samuti rohkesti oli kroonu maid.

Ostetud talude maal asuvaid popsikohti on kogu maakonnas 2297, umbes 2000 ha maa-alaga. Nii on popsikoha keskmiseks suuruseks 0.9 ha.

Maapinna kasutamine. Maapind jagatakse kadastriraamatuis kasutamisviisi järele järgmisisse liikidesse: põld ja aiamaa, niit, karjamaa, mets ja kõlbmatu maa (veepind, sood, pae- ja liiva-alad, kivikangrud jne.). Põld ühes aiamaaga, niit ja karjamaa moodustavad kokku põllumajandusliselt kasutatava maa (4. joon.). Järgnevad tabelid 6. ja 7. näitavad nende maaliikide hulka, ha arvu 100 in. kohta ja protsendilist vahekorda.

Kogu maakonna pindalast on umbes $^2/_3$ (65.8%) põllumajandusliselt kasutatavat maad, mille seas 32.2% põldu, 21% niitu ja 12.6% karjamaad, kuna metsa ja kõlbmatut maad on 34.2% kogupinnast. Põldu ja aiamaad üksi on $^1/_3$, karja- ja kõlbmatut maad kum-